

Razvoj učiteljskih kompetencija za poučavanje o holokaustu

Miljenko Hajdarović, prof.
I. Osnovna škola Čakovec

Hrvatski fakulteti nedavno su počeli uvoditi kolegije posvećene edukaciji o holokaustu, no većina učitelja koji već rade u školama tijekom svoga obrazovanja uglavnom nisu imali nikakav doticaj s tom temom. Holokaust je događaj bez presedana u ljudskoj povijesti i zbog težine zločina predstavlja velik izazov za poučavanje. Svakako ga još i danas možemo svrstati među osjetljive povijesne teme. Hrvatska je početkom 21. stoljeća uz blagi međunarodni pritisak počela popravljati svoj imidž i krenula s edukacijama učitelja. Dobar pregled međunarodne suradnje s naglaskom na Yad Vashem možete pročitati u ovome broju časopisa. U ovome su članku uglavnom taksativno nabrojene aktualne mogućnosti edukacija za učitelje Povijesti (i druge stručnjake). Opisane su edukacije u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje te Ministarstva obrazovanja i znanosti kao i nekolicina u izvedbi drugih organizacija. Autor članka prošao je sve navedene edukacije i piše na temelju iskustva iz prve ruke.

Inicijalni korak koji preporučujem baš svakome učitelju je preuzimanje i korištenje **Preporuka za poučavanje i učenje o holokaustu**. Preporuke je kreirao Međunarodni savez za sjećanje na holokaust (International Holocaust Remembrance Alliance) i nova verzija iz 2019. godine dostupna je za preuzimanje na hrvatskome jeziku (iskoristite QR kod uz ovaj članak). Preporuke donose dobro pojašnjene odgovore na temeljna pitanja: Zašto poučavati o holokaustu? Što poučavati o holokaustu? Kako poučavati o holokaustu?

Nakon višekratnih čitanja preporuka savjetujem da krenete od nacionalne prema međunarodnoj razini usavršavanja. Agencija za odgoj i obrazovanje je, srećom, ovu temu dala u ruke više savjetnice Lorande Miletić. Viša savjetnica Miletić upravo priprema već 20. izdanje nacionalnoga seminara o edukaciji o holokaustu. Seminar je obično višednevni i organizira se krajem siječnja. Uz odličnu kombinaciju predavanja i radionica obično se organizira i terenski dio. Mnogi će, naravno, zamjeriti što je broj sudionika uvijek ograničen na samo 50. Nacionalni seminari o holokaustu najkvalitetniji su dio edukacija za povjesničare pod kapom AZOO-a.

Loranda Miletić, viša savjetnica za povijest.

U Hrvatskoj ima više mjesta sjećanja koja možete posjetiti, a svakako preporučujemo posjet Javnoj ustanovi spomen-području Jasenovac. Uz individualni posjet lako možete organizirati dolazak svojih učenika i to čak uz financijsku pomoć MZO-a. Ministarstvo će nakon odrađene terenske nastave na račun škole refundirati troškove prijevoza, smještaja i prehrane kao i putnih naloga za učitelje/nastavnike. Detalje potražite na internetskim stranicama MZO-a. Djelatnici javne ustanove za vaše učenike imaju pripremljene radionice i aktivnosti po grupama. U našem dosegu automobilom su i druge lokacije poput Mauthausena u Austriji ili Auschwitza u Poljskoj. Radi se o višesatnoj

vožnji po dobrim cestama i iskustvu koje donosi pregršt novih spoznaja.

Od 2006. godine MZO i AZOO uz potporu Yad Vashema organiziraju višednevnu edukaciju hrvatskih učitelja u Izraelu. Centar edukacije je ustanova Yad Vashem, a sve su aktivnosti na engleskome jeziku. Obično se na natječaju bira 25 učitelja (ne samo povjesničara) koji uz dokaz poznavanja jezika moraju pojasniti svoj interes za temu. Ovisno o sredstvima koja su imali na raspolaganju grupe su u Izraelu boravile od 7 do 14 dana što je uključivalo i više terenskih ekskurzija. Edukacija je intenzivna, a sudionici moraju biti spremni i na emotivne uspone i padove s obzirom na materijale koji će im biti predloženi. Svi su troškovi sudionika pokriveni. Natječaj se objavljuje na internetskoj stranici MZO-a.

Osim toga, MZO uz suradnju s američkim partnerima svake godine šalje dvoje učitelja na edukaciju u SAD. Posljednjih nekoliko godina učitelji sudjeluju na edukaciji s američkim kolegama u okviru organizacije Jewish Foundation for the Righteous u New Yorku. Radi se o višednevnoj aktivnosti na engleskome jeziku. Tematski je više usmjerena na preživjele i na pravednike, a razina je početnička. Odabrani učitelji dio su programa i obično moraju pripremiti kraće predavanje o svome radu na edukaciji o holokaustu. Odabir kandidata provodi se uz asistenciju Veleposlanstva SAD-a u Hrvatskoj. Natječaj se objavljuje na internetskoj stranici MZO-a. Temeljem iskustva čini mi se da se za ovaj natječaj biraju učitelji koji su već prošli edukaciju u Izraelu.

Sporazumom pariškoga Mémorial de la Shoah i AZOO-a hrvatski učitelji od 2013. godine odlaze na edukaciju u ovaj pariški centar. Edukacija na engleskome jeziku usmjerena je na francusku ulogu u holokaustu od kolaboracije do otpora. Sudionici posjećuju mjesto sjećanja Drancy, tranzitni logor u predgrađu Pariza. Stručnjaci Mémoriala sudjeluju kao gosti na nacionalnome seminaru. Natječaj se objavljuje na internetskoj stranici AZOO-a.

Hrvatski učitelji mogu se prijaviti na redovito godišnje usavršavanje organizacije Yahad in Unum. Francuska organizacija Yadad in Unum usmjerena je na otkrivanje mjesta stradanja na istoku Europe u prvoj fazi holokausta tijekom Drugoga svjetskog rata. Dio stručnjaka tu fazu naziva holokaust metcima jer se radi o razdoblju u kojemu su usmrćivanja izvršavana vatrenim oružjem (prije uvođenja plinskih komora). Na njihovim internetskim stranicama možete pronaći ekstenzivnu kartu lokacija uz navođenje podataka i snimke svjedoka događaja. Edukacija koju organiziraju odvija se u Parizu i Caenu na engleskome i francuskome jeziku (uz prijevod). Prijavljuju se učitelji iz cijeloga svijeta, a tijekom godina sudjelovalo je nekoliko učitelja iz Hrvatske. Uz zanimljivu temu vjerujem da je dodatan bonus što se drugi dio seminara održava u Normandiji. U sklopu programa obilazi se spomenik na plaži Omaha te američko vojno groblje. Natječaj se raspisuje na internetskoj stranici organizacije i preporučujem praćenje njihovih društvenih mreža kako biste *uhvatili* poziv.

Povremene edukacije za učitelje organizira amsterdamska Kuća Anne Frank. Radi se uvijek o kombinaciji teme o korištenju dnevnika u poučavanju o holokaustu i ljudskim pravima. Natječaji se raspisuju uopćeno za sve zainteresirane i povremeno za *našu regiju*. Edukacija je na engleskome jeziku. Dio edukacije je i razgledavanje Kuće Anne Frank.

Organizacija Centropa organizira više aktivnosti na koje se možete prijaviti. Dio aktivnosti provode *online* te na više lokacija u regiji. Najintenzivniji događaj je svakako ljetna škola koja se proteklih godina održavala u Berlinu. To je prilika za razmjenu iskustva s učiteljima iz cijeloga svijeta uz ključnim mjestima na kojima se oblikovala i provodila nacistička politika. Budući da ste već u Berlinu, nezaobilazna je i priča o hladnome ratu. Prijave se vrše preko njihove internetske stranice i svakako preporučujemo praćenje njihovih društvenih mreža. Kolega Tomislav Šimić koordinator je Centrope za Hrvatsku.

Kao što vidite, edukacija na temu holokausta ima barem za ispunjeno desetljeće. Samo se ohrabrite i držimo palčeve za razumijevanje ravnatelja. Izvještaje s nekih od navedenih aktivnosti potražite u prošlosti i ovome broju časopisa *Poučavanje povijesti*.

Prijedlog za citiranje (APA stil):

Hajdarović, M. (2022). Razvoj učiteljskih kompetencija za poučavanje o holokaustu. *Poučavanje povijesti*, I(2), 110-111.